

Zabytki budownictwa drewnianego

Świadectwem wzniesienia się na najwyższy poziom kunsztu tutejszych cieśli, a także idealnej harmonii pomiędzy naturą a działaniem człowieka, są wiejskie drewniane kościołki oraz zagrody chłopskie Ziemi Pszczyńskiej. Warto zobaczyć choć kilka z nich, by podziwiać malownicze sylwetki, miękkość linii dachów krytych gontem, hełmy wież i sygnaturek.

Najbliżej z Pszczyzny do kościoła w Ćwiklicach, Łące, Miedznej, Grzawie i Wiśle Małej. Wszystkie obiekty drewniane na pszczyńskiej wsi budowane były w technice wieńcowej, na zręb. Nie występowały tutaj w ogóle budowle ryglowe, charakterystyczne dla zachodniej Europy, szczególnie dla Prus. Budownictwo ryglowe, zwane też szachulcowym (pruski mur), które zdominowało Dolny Śląsk, a częściowo także Opolszczyznę, tutaj było zupełnie nieznane. Najstarszym zachowanym typem budynków wiejskich są stodoły, które posiadają archaiczną konstrukcję dachu, tzw. sochowo-ślemieniową. Konstrukcja ta podtrzymuje wielospadowy dach, przykrywający ściany i wnętrze stodoły, postawionej na rzucie sześć- lub ośmioboku. Na osi poprzecznej obiektu usytuowane jest klepisko, a po bokach dwa sąsiadki na magazynowane zboża. Jedna z bram posiada "żurawie", czyli podnoszoną część dachu, co umożliwiało wjazd naładowanego zbożem wozu.

Chałupa pszczyńska przybrała kształt powszechnie spotykany na ziemiach polskich. Osadzona na rzucie prostokąta, na luźnych głazach, o konstrukcji wieńcowej, nakryta jest dachem czterospadowym lub częściej siodłowym z przydaszkami w ścianach szczytowych, pokrytych słomą lub gontem. Chałupy tutejsze były zawsze szerokofrontowe, przeważnie dwutraktowe, o fasadzie trzy- lub czteroosiowej. Cechą charakterystyczną tych obiektów jest sień biegnąca na przestrzał wzdłuż poprzecznej osi budynku. Po prawej stronie sieni usytuowana jest duża izba (świetlica, biała izba paradna lub wielka izba), a za nią komora na produkty żywnościowe, w której latem sypiała młodzież. Po lewej stronie sieni znajdują się izby sypialne, przy czym czasami tylne pomieszczenie zajmowali starzy gospodarze "na wymówku".

Ten rozkład wnętrza został przyjęty przez budowniczych chałup murowanych, których wiele zachowało się na pszczyńskiej wsi do dziś. Cieszą one oczy półkoliście zwieńczonymi wnękami drzwiowymi z małymi ławeczkami, zwanymi "wysiadkami". Inne wiejskie obiekty występujące w pszczyńskim regionie to: masztalnie i stajnie, wozownie i spichlerze (tzw. sypanie), obory i chlewy. Budynki te, zwykle niewielkich rozmiarów, nakryte były słomianymi dachami dwuspadowymi z przydaszkami.

drewniane zabytki

- [Udostępnij : Facebook Otworzy się w nowym oknie](#)
- [Udostępnij : X Otworzy się w nowym oknie](#)
- [Udostępnij : LinkedIn Otworzy się w nowym oknie](#)
- [Drukuj Otworzy się w nowym oknie](#)
- [PDF](#)